

İnsan sözkonusu olduğunda doğal nedir? Şehvet doğaldır, insanın kendine benzeyeni sevmesi doğaldır, kıskançlık doğaldır, mülk hırsı doğaldır... Bunların hepsinin herkeste aynı şekilde ve derecede bulunduğunu iddia etmek değil, sadece insanda canlı olmasından kaynaklanan duyguların/arzuların bulunduğunu kabul.

Bu basit zaten, anlaması zor değil. Herkes duygularını/arzularını şöyle bir gözden geçirse, doğalların neler olduğu anlaşılır.

Bu doğal müessirlere karşı üç genel tutumdan söz etmek mümkün. Onları (a) kendinden değerli ve makbul kabul edebilirsiniz, zamanımızdaki cari anlayış budur, (b) her şekilde bastırmaya ve yok etmeye çalışırsınız, bu da ruhbanlık ve keşişlik anlayışıdır veya (c) onlardan faydalanır ve insanların normalde yapmayacağı şeylerin muharriki olarak kullanırsınız.

Gerçekte bu üçü (a) toplum yerine bireyi, (b) birey yerine toplumu ve (c) bu ikisinin orta yolunu tercih etmek gibidir. Birincisinden saf bireycilik, ikincisinden saf toplumculuk doğar, üçüncüsü ise sağlıklı birey ve sağlıklı toplumun bulunduğu bir nokta tayin etmeye çalışır.

Bu doğal duyguları yok etme hedefi insanların *sadece* bir kısmına yönelik olabilir, çünkü insanların tamamı bu doğal arzu ve duygularını bastırsa insan türü (ya açlıktan, ya üreyemediğinden) ortadan kalkar. Bu doğal duygulardan arınma bireysel olarak makbul olabilir, ancak bütün insanlığın bunlardan arınması, yok oluşu anlamına geldiğinden, bir kısmının arınması için, diğerlerinin arınmaması gerekir. Bu sebeple üzerinde durmuyoruz.

Modern zamanlarla beraber, insanlık bu doğal arzuları hukukun kaynağı haline getirmeye başladı, zaten Tanrı'nın *ölümü* ve insanın her şeyin ölçüsü olmasıyla, başka bir hukuk mesnedi de kalmamıştı. O sebeple zamanımızda insanların mümkün olduğunca bu doğal duygularını yaşamaları yönünde fikir beyan ederseniz makbul bulunursunuz. *Özgürlük* deyince herkesin tuzluğuyla koşmasının sebebi budur.

Örnek olarak milliyetçiliği verebiliriz. İnsan kendine benzeyen, kendi dilini konuşan, kendi gibi yaşayanları diğerlerinden daha çok sever. Bu doğaldır. Ancak bir hukuk kuralı haline dönüştürülmesi doğal değildir. Her ne kadar milliyetçiliğin tezahürlerine gerçek muamelesi yapmak normal kabul edilse de, gerçekte bunun kendi köylüsünü diğerlerinden çok seven adamın psikolojisinden farklı bir temeli olduğunu iddia etmek zordur.

Bunun gibi, cinsel ahlak olsun, mülkiyet olsun, hatta muhalefet olsun, artık insanların bu dürtülerinin ortaya ne şekilde saçılabileceğini tartışıyor. Cinsel ahlak için önemli olan başkasına *zarar* verip vermediği, mülkiyet herkesin temel hakkı, muhalefet ise kıskançlık ve yıkım üzerine kurulu.

Eskiden geçerli yöntemse, bu doğal *itkileri* insanların normalde yapmayacağı sorumluluklarla paket olarak sunmak. Mesela evlilik fedakarlık isteyen, haz ahlakıyla açıklanması mümkün olmayan, irrasyonel bir müessese, ancak cinselliğin tek makbul biçimi olarak bunu gösterince, insanlar ister istemez buna yönelmiş ve getirdiği tüm angaryalar kabul edilebilir olmuş.

Ancak ne zaman ki doğallık *doğal* hale gelip, *aa, tabii ki de bir cinsel yaşamım var* demek normal kabul edilmiş, artık evliliğin angaryası biraz daha ayan olmuş.

Kıskanmak kendini muhalefet haline sokunca vandalizm yoluyla bir şeylerin değişeceğine insanlar ikna olmuşlar. Yıkarak yapmanın (nasıl oluyorsa) tek yol olduğuna inanmışlar ama yıktıktan sonra yaptıkları baştan yapmayı istedikleri olmamış.

Sonra sonra insanların bu itkilerini her şeyde kullanmak mübah olmuş, kadın resmi gösterip araba satmak, çocuk resmi gösterip telefon hattı satmak, kendi mülkünün resmiymiş gibi harita gösterip insan öldürtmek normal olmuş.

Eskiyle yeni arasındaki benim gördüğüm temel fark bu. Eskiden insanların toplum için mecbur olduğu vazifeler bu itkiler vasıtasıyla yaptırılırdı, Türklük hukuki bir üstünlük değil, belli bir yaşam tarzıydı mesela, Türkler Türk gibi yaşar ve Türk gibi yaşamak da, Kürt gibi yaşamak da yeterince zor olduğundan birbirlerine bugünkü kadar *aşkla* dalaşmazlardı. Sonra işin içine Orta Asya masalları girdi, birileri *devletin sahibi* diğerleri *bilmemkim* oldu, Türkler hiç gitmedikleri, gitmeyecekleri yerleri *bizim* kabul etmeye başladı, Kürtler de tabii *bizim* kabul ediyordu, ve savaş çıktı. Halbuki ikisinin de derdi, olabildiğince o toprakları sömürmek. Toprağa sorsalar hiçbirini istemeyecek, *beni yalnız bırakın yeter* diyecek belki.

Benzer bir hikayeyi, aynı kadını seven iki erkek için de yazabilirsiniz. Önceden sadece biri onunla evlenebilirdi, bu her ne kadar *sevdiğine kavuşmak* olsa da yükü ağırdı, özgürlük çağında ikisi de onunla beraber olabilir, ancak ikisi de o yükü taşımak zorunda değil ve sonunda üçü de yalnız ölecek.

Hikmet kaybolunca böyle oluyor, Tanrı'yı öldürünce orman kanununun felsefi söylenişi olduğunu düşündüğüm *güç istenci* devreye giriyor, insanlar angaryalarla kendi benliklerini sıkmak istemiyor, dünyaya bir defa daha mı gelecekler sanki...

Panayır sanıp mezarlığa koşuyoruz. Yarışarcasına. Topallarla alay ederek.